22 Σεπτεμβρίου 2019

Η Εκκλησιαστική συνείδηση του Γέροντος Ιωσήφ του Ησυχαστού (Μητροπολίτης Λεμεσού Αθανάσιος)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Με ιδιαίτερη συγκίνηση παρακολουθώ τις ημέρες αυτές τις σοφές εισηγήσεις των εκλεκτών ομιλητών και ευχαριστώ εκ βάθους καρδίας την Ιερά Μονή Βατοπαιδίου, και ιδιαίτερα τον αγαπητόν εν Χριστώ αδελφό μου καθηγούμενο αυτής αρχιμανδρίτη Εφραίμ, τόσο για το συνέδριο όσο και για την τιμητική πρόσκληση προς την ταπεινότητά μου για να συμμετάσχω σε αυτό.

Από την αρχή θέλω να εκφράσω την δυσκολία μου και την αίσθηση της προσωπικής μου αδυναμίας να μιλήσω γι’ αυτόν τον γίγαντα της χάριτος και πνευματικό γενάρχη και πατέρα της μοναστικής αδελφότητος μας αλλά και εκατοντάδων άλλων μοναχών των ημερών μας.

Το θέμα που μου εδόθη να πραγματευθώ είναι: «Η Εκκλησιαστική συνείδηση του Γέροντος Ιωσήφ του ησυχαστού», που θέλει να δείξει ποιά είναι η εκκλησιαστική συνείδηση του Γέροντος που διεμορφώθη μέσα από τον τόπο και τον τρόπο

ασκήσεώς του και πως αυτή εκφράζεται τόσον από την ζωή του όσον και από την διδασκαλία του.

Ο οσιώτατος Γέροντάς μας Ιωσήφ ο ησυχαστής, το σύγχρονο αυτό άνθος του Παναγίου Πνεύματος, εξήνθησε μέσα στον ευωδιαστό κήπο της αγιωτάτης του Χριστού Εκκλησίας μας, και ολοκληρώθηκε σαν ωραίος καρπός της δικής του στροφής και έφεσης προς τον Θεόν και της παρουσίας σ’ αυτόν της θείας Χάριτος.

Από την πρώτη στιγμή της έναρξης των πνευματικών του αγώνων, ως συνετός και φρόνιμος όπου ήταν, ήξερε ότι δεν αρκεί μόνον να «αθλή» κάποιος για να στεφανωθή, αλλά απαραίτητη προϋπόθεση του στεφάνου της χάριτος είναι η «νόμιμος άθλησις». Ο λόγος του Αποστόλου Παύλου, «εάν δε και αθλή τις, ου στεφανούται, εάν μη νομίμως άθληση» [1], είναι όρος απαράβατος του αγώνα καθενός που ζητά τον Θεόν, και όλοι οι άγιοι της Εκκλησίας μας έβαλαν αυτήν την αρχήν ως θεμέλιο της επιτυχίας τους, «ίνα μη εις κενόν τρέχωσιν» και «ίνα μη αέρα δέρωσιν» [2]

Η σφραγίδα της νόμιμης άθλησης είναι η Εκκλησία. Κανένας εκτός της Εκκλησίας ή άνευ της Εκκλησίας δεν αθλεί νομίμως, γιατί το ζητούμενον στον αγώνα δεν είναι η ηθική τελείωσις αλλά ο Θεάνθρωπος Σωτήρας Χριστός. Έτσι κάθε «νομίμως» αγωνιζόμενος διαμορφώνει φρόνημα και συνείδηση εκκλησιαστική, γιατί ο Χριστός είναι η κεφαλή της Εκκλησίας και εμείς τα μέλη της. Κάθε μέλος μόνο όταν είναι συνδεδεμένο με το σώμα ζει και υγιαίνει καθώς και το σώμα με την κεφαλή. Έτσι και κάθε αγωνιζόμενος φανερώνει την υγιή πνευματική του

κατάσταση ανάλογα με την σχέση του με την Εκκλησία που αναμφίβολα είναι το σώμα του Χριστού ενωμένη και αυτή μαζί Του. Απ’ αυτή την ένωση του αγωνιζομένου με την Εκκλησία διαμορφώνεται και η εκκλησιαστική του συνείδηση και εμπειρία.
Μπορούμε έτσι εκ προοιμίου να πούμε ότι υγιής εκκλησιαστική συνείδηση σημαίνει την λειτουργία του ανθρώπου ως εικόνος του Θεού και ομοίωσης μετ’ Αυτού. Ο άνθρωπος υγιής, όπως πλάσθηκε από τα χέρια του Θεού, θεραπευμένος από τα τραύματα και τις συνέπειες της πτώσεως και όμοιος με τον Χριστό διά της χάριτος του Παναγίου Πνεύματος εν τη Εκκλησία και διά της Εκκλησίας.

Στην περίπτωση του μακαρίου Γέροντός μας Ιωσήφ του ησυχαστού, τα κυριώτερα σημεία που δείχνουν την υγιή εκκλησιαστική του συνείδηση, και το «νόμιμον της αθλήσεώς» του και της παρουσίας σ’ αυτόν της θείας Χάριτος είναι τα εξής:

α) Όταν αισθάνθηκε την φλόγα της αγάπης του Θεού στην νεανική του καρδιά (περί το 1923), αγωνιζόμενος τότε στην Αθήνα, κατέφυγε στην πεπατημένη οδό της εν τη Εκκλησία και διά της Εκκλησίας αφιερώσεώς του στον Θεό, αρνηθείς τα εγκόσμια και πορευθείς στο Άγιον Όρος, όπου στοιχών στην παράδοση και στους κανόνες των αγίων πατέρων της Εκκλησίας υπέταξε τον εαυτό του στην υπακοή Γέροντος, ενδύθηκε το μοναχικό ράσο και αφιερώθηκε στον Θεό διά του μυστηρίου της μοναχικής τελείωσης, λαβών το Μέγα και Αγγελικό σχήμα στο σπήλαιο του Αγίου Αθανασίου του Αθωνίτου, λειτουργηθέντος του μυστηρίου της μοναχικής του αποκάρσεως από τον εκεί ενασκούμενο Πνευματικό παπα-Ευθύμιο και ενεγράφη στο μοναχολόγιο της Ιεράς Μεγίστης Λαύρας του Αγίου Όρους και κατ’ επέκτασιν στην δύναμη των μοναχών της Αγιωτάτης του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως.

β) Ο Γέροντας ήλθε στο Άγιον Όρος περίπου το 1923, όπου σε λίγο άρχισε όλη η σύγχυση και η απορία των αγιορειτών μοναχών που αφορούσε κυρίως την αλλαγή του ημερολογίου. Αυτή η σύγχυση βρήκε τον Γέροντα ασκούμενο στην βαθυτέρα έρημο του Αγίου Όρους, στην σκήτη του Αγίου Βασιλείου, όπου το πλείστον των πατέρων με τους οποίους είχε συναναστροφή και λάμβανε πληροφόρηση περί των γινομένων, είχαν ήδη σε ένδειξη διαμαρτυρίας αποστασιοποιηθεί από το Οικουμενικό Πατριαρχείο λόγω ακριβώς της αλλαγής του ημερολογίου και είχαν προσχωρήσει ο καθένας σε άλλες ήδη δημιουργηθείσες ομάδες αποσχισθέντων ή στην καλύτερη περίπτωση είχαν απλώς διακόψει το μνημόσυνο του Οικουμενικού Πατριάρχου, χωρίς όμως να προσχωρήσουν στους λεγόμενους (και μέχρι τις μέρες μας αποσχισθέντες) ζηλωτές. Ο Γέροντας Ιωσήφ, λόγω της αγιορειτικής και ερημιτικής νοοτροπίας και αυστηρότητός του, λόγω του περιβάλλοντός του, αλλά και προ πάντων λόγω της μη προετοιμασίας και ενημέρωσης του πληρώματος της

Εκκλησίας υπό των τότε διοικούντων αυτήν, προσεχώρησε κατά τα πρώτα χρόνια της μοναχικής του ζωής στους ζηλωτές, και μόνο με αυτούς καθημερινά συναναστρεφόταν. Αυτό άλλωστε έπραξαν αρχικώς και όλοι σχεδόν οι ερημίτες. Πολύ σύντομα όμως, και ενώ ακόμη ήταν στην σκήτη του Αγίου Βασιλείου, όπως από τις διηγήσεις των γερόντων μας και υποτακτικών του ακούσαμε, αλλά και όπως διαφαίνεται από τα κείμενά του, ο Γέρων Ιωσήφ άρχισε να διαισθάνεται τον τυφλό φανατισμό των ζηλωτών και τον επικίνδυνο δρόμο που βάδιζαν. Θεωρούσε την παρουσία του στους κύκλους των ζηλωτών μόνο ως ένδειξη διαμαρτυρίας και ουδέποτε παραδέχθηκε ότι η Εκκλησία αποδεχθείσα το νέο ημερολόγιο απώλεσε την θεία Χάρη. Έτσι, ενώ στην έρημο του Αγίου Βασιλείου είχε προσχωρήσει στην ακραία σκληροπυρηνική παράταξη των Ματθαιϊκών, μετά από πληροφορία εκ Θεού τους εγκατέλειψε και προσχώρησε στην μετριοπαθέστερη τότε παράταξη των Φλωρινικών, οι όποιοι διά του Επισκόπου Φλωρίνης Χρυσοστόμου αποδέχονταν κατ’ αρχάς τα μυστήρια των νεοημερολογιτών ως έγκυρα και την επίσημη Εκκλησία ως ταμειούχο της Χάριτος.

Στην συνέχεια ανεχώρησε από την Σκήτη του Αγίου Βασιλείου και κατέβηκε χαμηλότερα, στις σπηλιές της Μικράς Αγίας Άννης, όπου δέχθηκε νέους υποτακτικούς και συγκρότησε την νέα του συνοδεία με τους σεβαστούς γέροντές μας. Το 1950 η παράταξη των Φλωρινικών, παρά την διαφωνίαν του υπογράψαντος τελικά Φλωρίνης Χρυσοστόμου, εξαπέλυσε εγκύκλιο, λέγοντας ότι η επίσημη Εκκλησία της Ελλάδος με την προσχώρησή της στο νέο ημερολόγιο αυτομάτως κατέστη αιρετική και απώλεσε την Χάρη. Μετά από αυτά ο Γέροντας εγκαταλείπει τελείως τους ζηλωτές και χειροτονεί τους υποτακτικούς του Εφραίμ και Χαράλαμπο Ιερομονάχους υπό του σχολάζοντος τότε εν Αγίω Όρει Μητροπολίτου Μιλητουπόλεως Ιεροθέου, Ιεράρχου του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Αυτή η αλλαγή πορείας του μακαρίου Γέροντος έγινε κατόπιν έμπονης και επίμονης προσευχής μετά δακρύων περί της ορθότητας ή μη των ζηλωτών. Έτσι, όπως γνωρίζουμε από τους Γέροντές μας, ο Γέρων Ιωσήφ είχε πολλές αποκαλύψεις και πληροφορίες από την θεία Χάρη, προκειμένου να φύγει από το ήδη διαφανέν σχίσμα, και να παραμείνει εντός της Εκκλησίας του Χριστού.

Προσευχόμενος περί του πρακτέου, σε ώρα Χάριτος, άκουσε φωνή Θεού που προστακτικά και σαφέστατα του δήλωσε ότι «η Εκκλησία είναι στην Κωνσταντινούπολη» και μάλιστα, όπως ο δικός μας Γέροντας τόνιζε πολλάκις, πατριαρχεύοντος τότε του Πατριάρχου Αθηναγόρα που και μέχρι σήμερα ακόμη μερικές πράξεις του θεωρούνται από μερικούς αμφισβητήσιμες ως προς την ορθότητά τους.

Άλλη φορά προσευχόμενος είδε στο κελλί του το ακάθαρτο δαιμονικό πνεύμα της

πλάνης, να τον εμπαίζει εξουσιαστικά και να του λέει ότι εγώ είμαι με αυτούς με τους οποίους εσύ είσαι. Άλλη φορά πάλι εν Πνεύματι είδε τους ζηλωτές μέσα σε σκότος και έρεβος να παλαίουν μάταια με την όλη σύγχυση και πλάνη τους. Επίσης είδε τους δυστυχείς αυτούς αδελφούς καθημένους σε ένα βράχο να αποκόπτονται με δυνατό σεισμό από την χερσόνησο του Ιερού Άθωνος και να βουλιάζουν στην σκοτεινή και φοβερή θάλασσα.

Ακόμη δε αυτόν τον ίδιο τον ηγηθέντα του φανατικού κινήματος Αγιορείτη, Ιερομόναχο τότε και μετέπειτα «Αρχιεπίσκοπο», Ματθαίο τον είδε εν οράματι να κυλιέται, τρέχοντας προς τον κατήφορο και το τέλος του να είναι ολέθριο στην σκοτεινή θάλασσα. Ο Γέρων Ιωσήφ γνώριζε προσωπικά τον Ματθαίο και είχε ιδία αντίληψη και γνώση περί του ανδρός και της πλάνης του.

Η αλλαγή όμως αυτή του Γέροντος δεν έγινε μόνο λόγω των αποκαλύψεων και της εκ Θεού πληροφορίας, αλλά και λόγω της ορθής εκκλησιαστικής συνείδησης και του υγιούς φρονήματός του. Μια απλή ανάγνωση των επιστολών του μας πείθει πως, ενώ ήταν κατά κόσμον αγράμματος, εν τούτοις δεν έκλινε ούτε στις εκ δεξιών πλάνες ούτε και στις εξ αριστερών καταστροφικές παγίδες, αλλά βαδίζοντας την πεπατημένη οδό των αγίων είχε ορθές κρίσεις των νοημάτων, αφού γνώρισμα της πνευματικής του ποιότητας ήταν η εξ ολοκλήρου εκζήτηση του θείου θελήματος και η δι’ άκρας υποταγής απόκτηση του χαρίσματος της διακρίσεως των πνευμάτων «πόθεν εισίν».

γ) Η ορθή εκκλησιαστική συνείδηση του Γέροντα Ιωσήφ φαίνεται ξεκάθαρα και από το ότι, παρά τους πολέμους τους οποίους υπέστη από το τότε περιβάλλον του, παρέμεινε πιστός ακόλουθος της πατερικής οδού των ολίγον προ αυτού αγωνισθέντων κολλυβάδων πατέρων, καθώς και του μεγάλου ησυχαστού αγίου Γρηγορίου του Παλαμά.

Ο μακάριος Γέροντάς μας, διά της πρακτικής του εμπειρίας και διά του χαρίσματος της νοεράς προσευχής εκ της Υπεραγίας Θεοτόκου, όπως συνέβη και σε πολλούς προ αυτού αγίους π.χ. Μάξιμο Καυσοκαλυβίτη, άγιο Γρηγόριο Παλαμά και στον σύγχρονό του άγιο Σιλουανό τον Αθωνίτη, καλλιέργησε τον ησυχασμό, την αδιάλειπτη προσευχή και την ιερά εργασία της νηπτικής ησυχίας, όχι μόνο στον εαυτό του αλλά και στους μαθητές του, τόσο στους υποτακτικούς του εν Αγίω Όρει όσο και στους πολλούς που του έστελναν γράμματα ή και που τον επισκέπτονταν, κυρίως στα τελευταία του χρόνια, ζητώντας λόγο ωφελείας.

Όλη αυτή την πολύτιμη εργασία της αδιαλείπτου ευχής και ιεράς θεωρίας δεν την θεωρούσε ως καρπό και αποτέλεσμα μόνο της ανθρώπινης προσπάθειας και αγώνα αλλά προπάντων καρπό και ενέργεια του Παναγίου Πνεύματος. Πίστευε ο μακάριος, όπως όλοι οι πατέρες της Εκκλησίας, ότι η θέωση του ανθρώπου δεν επιτυγχάνεται διά τεχνικών μέσων και ανθρωπίνων επινοήσεων αλλά διά της θείας Χάριτος, η οποία βρίσκει τον άνθρωπο συνεργαζόμενο μαζί της με την νόμιμη άσκηση και καθαίροντα τον εαυτό του από τα πάθη και την αμαρτία. Την άσκηση και όλα όσα την αποτελούν, σιωπή, προσευχή, μελέτη, πένθος, υπακοή, ακτημοσύνη, αγρυπνία, νηστεία κ.λπ., τα θεωρούσε σαν μέσα απαραίτητα μεν αλλά μόνο ως απλά εργαλεία και θεωρούσε την απολυτοποίησή τους ως πλάνη και ολίσθημα, γι’ αυτό τα τοποθετεί στην σωστή τους θέση και πιστεύει ότι ο Θεός είναι «ο ενεργών τα πάντα εν πάσι». Βεβαίως ούτε και στην άλλην πλευράν πέφτει ώστε, να αχρηστεύσει τα φτερά αυτά της πρακτικής μορφής του αγώνος, με τα οποία μπορεί ο αγωνιζόμενος να «πετασθή και να καταπαύση». Ορθόδοξος ων και τα ορθά φρονών και πράττων διά των έργων του και της ζωής του διδάσκει και αποδεικνύει ότι Θεός και άνθρωπος συνεργάζονται διά την σωτηρίαν και ότι ούτε ο Θεός άνευ της ανθρώπινης θελήσεως ούτε ο άνθρωπος άνευ της παρουσίας και ενέργειας του Θεού ολοκληρώνει το έργο της σωτηρίας του ανθρώπου.

Όλα τα στοιχεία αυτά του προσωπικού αγώνα δεν επαρκούν, εάν δεν σφραγιστούν και δεν καρποφορήσουν διά των αγίων μυστηρίων της Εκκλησίας μας. Η άσκηση και η προσευχή δεν είναι αυτονομημένα κατορθώματα ατομικής ευσέβειας, αλλά οδός προς σωτηρίαν την εν Χριστώ Ιησού. Ο μακάριος Γέροντας έβλεπε και εβίωνε το απαραίτητον των θειοτάτων μυστηρίων της Εκκλησίας μας που αποδεικνύει και αυτό το ορθό εκκλησιαστικό του φρόνημα.

Ακολουθώντας πιστά την πατερική γραμμή, εδίδασκε και έπραττε το απαραίτητο της συχνής θείας κοινωνίας διά την ύπαρξιν της εν Χριστώ ζωής. Ούτε και εδώ όμως ήταν δογματικός και ακραίος, όπως άλλοι συνασκητές του που εδογμάτιζαν ότι όποιος δεν κοινωνεί καθημερινά ή παρίσταται στην θεία Λειτουργία και δεν κοινωνεί θεωρείται εκτός Εκκλησίας, ούτε και πάλιν το μέχρι ακόμη προ ολίγων χρόνων και σε αυτό το Άγιον Όρος παρατηρούμενον ενίοτε, να μεταλαμβάνουν αραιά και κατόπιν αυστηρής τριήμερης νηστείας, ή κάθε σαράντα ή κάθε δεκαπέντε ημέρες ή τουλάχιστον το συχνότερον κάθε Σάββατον. Ο Μα-κάριος Γέροντάς μας έψεγε και τα δυό αυτά άκρα και ακολουθούσε την χρυσή και βασιλική οδό της διακρίσεως του Μεγάλου Βασιλείου, χωρίς να δογματίζη φανατικά υπέρ αυτής, αλλά ο ίδιος τούτο εύρεν ως διακριτικώτερον και τούτο και στους μαθητάς αυτού επέβαλεν χωρίς βεβαίως απόλυτη προσκόλληση. Γι’ αυτό μεταλάμβανε των αχράντων μυστηρίων τετράκις της εβδομάδος, ήτοι Τρίτην, Πέμπτην, Σάββατον και Κυριακήν. Εδώ θέλω ιδιαίτερα να τονίσω ότι αυτή η τακτική του ήταν και ένας από τους λόγους που από πολλούς άλλους συνασκητές του εθεωρείτο πλανεμένος, διότι δίδασκε την νοερά προσευχήν εφαρμόζων ο ίδιος ησυχαστικόν πρόγραμμα ασκήσεως, και διότι ακολουθούσε την συχνή θεία κοινωνία. Ιδιαίτερα δε, δυστυχώς τότε σε πολλούς πατέρες του Αγίου Όρους, η μετάληψις κατά την Κυριακή εθεωρείτο βλάσφημος καινοτομία και αταξία, λόγω του προηγηθέντος Σαββάτου, όπου απαγορεύεται η νηστεία, και ως εκ τούτου στη συνείδηση των απλοϊκών πατέρων δεν μπορούσε κάποιος να κοινωνήσει, αφού δεν του επετρέπετο τουλάχιστον την προηγουμένην να νηστεύσει. Έτσι η θεολογικώτατη ημέρα της Κυριακής, της Αναστάσεως του Χριστού μας, η κατ’ εξοχήν ημέρα Κυρίου, ήταν γι’ αυτούς απαγορευμένη προς θείαν κοινωνίαν, και αντί ταύτης ετιμούσαν το ιουδαϊκό Σάββατο κοινωνούντες κατ’ αυτό, λόγω της προ αυτού νηστείας της Παρασκευής.

Η σύγχρονη ιστορία του Αγίου Όρους αναγνωρίζει την σημαντική αυτή, μαζί και με άλλους βέβαια πατέρες, προσφορά του μακαριστού Γέροντος στην επιστροφήν συνόλου των μονών και όλων σχεδόν των αγιορειτών μοναχών στην ορθή θεολογική και εκκλησιαστική θέση της ημέρας της Κυριακής και της μετοχής κατ' αυτήν κυρίως των αχράντων μυστηρίων της Θείας Ευχαριστίας.

Ο Γέροντας ήξερε και βίωνε ότι η Εκκλησία δεν είναι κάτι το αφηρημένο και αόριστο, αλλά έχει όρια και κανόνες και ιεραρχίαν, όπως το Πανάγιον Πνεύμα διά στόματος των Αγίων Αποστόλων και των Αγίων Πατέρων διά των ιερών κανόνων εθεσμοθέτησεν. Έτσι γράφοντας σε υποτακτικόν του τού τονίζει την υπακοήν στον Επίσκοπον ως σφραγίδα και εγγύησιν ασφαλείας, αλλά και ο ίδιος ζητεί τις ευχές του επισκόπου διά την σωτηρίαν του. Γράφοντας δε εις μοναχούς και μοναχάς άλλων μοναστηριών πάντοτε δίδει την πρέπουσαν θέσιν και σεβασμόν εις τους ηγουμένους τονίζοντας το απαραίτητον της υπακοής τους σε αυτούς ως εις τύπον Χριστού ευρισκομένους, ακολουθώντας τον λόγον του Αποστόλου Παύλου: «Αδελφοί, πείθεσθε τοις ηγουμένοις υμών και υπείκετε…»3 [3].

Αποτέλεσμα της σωστής εκκλησιαστικής του συνείδησης ήταν και η αγάπη του προς όλους τους ανθρώπους και προς τα κτίσματα του Θεού. Όταν πλέον ετελειώθη εν Χριστώ, όλη του η καρδία εφλέγετο από την αγάπη του Θεού και την αγάπη του αδελφού του. Πόσον γλυκύτατος, παρηγορητικός, συμπαθέστατος φαίνεται μέσα από τις επιστολές του, αλλά και εξ όσων αυτηκόων και αυτοπτών μαρτύρων ακούσαμε! Όλη αυτή η πορεία ασκήσεως μέχρις εσχάτων δεν τον απομονώνουν αυτάρεσκα σκληρά και εγωιστικά, αλλά όπως όλοι οι πραγματικοί άγιοι, τα γνήσια τέκνα της Εκκλησίας, έτσι και αυτός θεραπευθείς και αγιασθείς ήκουσε της φωνής του Κυρίου «και σύ ποτε επιστρέψας στήριξον τους αδελφούς σου»4 [4] και «γίνεσθε ουν οικτίρμονες, καθώς και ο πατήρ υμών οικτίρμων εστί»5 [5]. Ενώ ήταν έγκλειστος, ησυχαστής και απόμακρος, και κατά την σωματικήν υγείαν ασθενέστατος, όμως η δίψα για την ωφέλειαν των αδελφών του νικούσε τα εμπόδια και έκανε το παν για να τους ωφελήση έργω και λόγω, διά προσευχής ιδικής του, διά της αναδοχής υπό του ιδίου των δικών τους πειρασμών και πτώσεων, διά παραμυθητικών επιστολών και άκρας πατρικής συμπαθείας και αγάπης. Το πολυετές της ερημικής διαγωγής και της απομόνωσής του τον οδήγησαν τελικά στην διά της θεουργού αγάπης ένωσή του και με όλους τους αδελφούς του, ζώντας και κεκοιμημένους. Έτσι ο ίδιος διεμοίρασε τις δυνάμεις του και τον χρόνον του προσευχόμενος υπέρ των ζώντων και κεκοιμημένων, και τους μαθητάς του εδίδασκε τα όμοια, προσέτι να τελούν καθημερινά συν τοις άλλοις την θείαν ιερουργίαν ως ανταπόκρισιν ιδικήν τους στις αιτήσεις διά προσευχήν και βοήθειαν των αδελφών τους.

Η αγάπη του προς τους άλλους ανθρώπους ως εικόνες Θεού, χωρίς να αφήνη να φαίνονται τα ανθρώπινα ψεγάδια του καθενός, τον έκανε ώστε να είναι το καταφύγιο αυτών των «ελάχιστων αδελφών» του Χριστού. Πόσοι τέτοιοι «πτωχοί τω πνεύματι» ήσαν συνεχώς γύρω του, αλλά και άλλοι αδύνατοι ψυχικά και διανοητικά τον εύρισκαν ως γλυκύτατον πατέρα και βοηθόν! Μάλιστα δε, όπως ο Γέροντάς μας μάς διηγείται, όταν ευρίσκοντο όλοι μαζί κυρίως εις την τράπεζα την μεσημβρίαν, η κατάσταση ήταν μερικές φορές τόσον γι’ αυτούς κουραστική λόγω της παρουσίας των απλοϊκών και ασθενών αυτών αδελφών, που κάποτε, όταν τόλμησαν υιικώς οι υποτακτικοί του να διαμαρτυρηθούν για την περισυλλογήν και παρουσίαν των «νηπίων» τούτων, ο μακάριος Γέροντας ανελύθη εις δάκρυα, αφ’ ενός μεν γιατί δεν μπορούσε η αγαπώσα καρδία του να περιφρονήση ένα τούτων των «ελάχιστων» αδελφών του ηγαπημένου του Ιησού, αλλά και αφ’ ετέρου για την ανωριμότητα τότε των γνησίων μαθητών του και το αμύητόν τους στα μυστήρια της εν Χριστώ τελειώσεως, όπου φανερώνονται και διασώζονται τα μυστήρια της τελείας εν Χριστώ αγάπης. Ακολουθώντας τα ίχνη πάντων των προ αυτού τελειωθέντων εν Χριστώ, στην κεκαυμένην υπό της αγάπης καρδίαν του λειτουργούσε ισορροπημένα και όμορφα και η προς την λοιπήν κτίσιν και δημιουργίαν αγάπη και συμπάθεια.

Ήτο για την κτίσιν οικτίρμων και φιλόστοργος, αφού και ένα αετόν περιέθαλψεν ιατρικά, αλλά και τα ποντίκια ακόμη στη σπηλιά του εφρόντιζε διανέμοντας και σε αυτά το αναλογούν σιτηρέσιον, και όλην την κτίσιν έβλεπεν θεολογούσαν και υμνούσαν τα μεγαλεία του Θεού.

Όλα τα προαναφερθέντα σημεία, και πολλά όμως άλλα τα οποία ο χρόνος δεν μας επιτρέπει να απαριθμήσουμε, φανερώνουν τον Οσιώτατον Γέροντά μας Ιωσήφ τον ησυχαστή ως τελειωθέντα εν Χριστώ Ιησού, και ως τηρήσαντα το κατ' εικόνα αλώβητον και εις το καθ' ομοίωσιν Χριστού φθάσαντα, ως γνήσιο τέκνο, ιερό καρπό και νόμιμο βλάστημα και καύχημα της αγιωτάτης του Χριστού Ορθοδόξου Εκκλησίας μας.

Να λοιπόν, εν τω προσώπω του αειμνήστου πατρός μας και γέροντος Ιωσήφ του ησυχαστού, ο υγιής εν Χριστώ τέλειος άνθρωπος, το αποτέλεσμα της θεραπευτικής αγωγής της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας, η επαλήθευση των υποσχέσεων και των λόγων του Χριστού μας, η ορθή και υγιής εκκλησιαστική συνείδησις και ζωή μας, όπως οι άγιοι της Εκ¬κλησίας μας την εβίωσαν και μας την παρέδωσαν. Αμήν.

Υποσημειώσεις

1. Β΄ Τιμ. 2, 5.
2. Α΄ Κορ. 9, 26.
3. Εβρ. 3, 17.
4. Λουκ. 22, 32.
5. Λουκ. 6, 36.

(Πρακτικά Διορθοδόξων Επιστημονικών Συνεδρίων Αθηνών και Λεμεσού, Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής, Άγιον Όρος- Φιλοκαλική Εμπειρία. Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου Άγιον Όρος 2007. σσ. 253-261)